

gewiktgewogen

Intens spel in tragische draaikolk

Plaats: De Harmonie, Leeuwarden. **Voorstelling:** 'Spoken' van Henrik Ibsen. **Gezelschap:** Toneelgroep Amsterdam. **Spel:** Marieke Heebink, Eelco Smits, Hans Kesting, Fred Goessens, Isis Cabolet. **Regie:** Thomas Ostermeier. **Belangstelling:** 300 personen.

LEEUWARDEN - Aan de vooravond van de opening van het weeshuis ter nagedachtenis aan haar man zaliger verwelkomt de respectabele mevrouw Alving haar zoon uit den vreemde. Nog geen 24 uur later is het pand afgebrand en helpt ze haar dodelijke zieke zoon om een eind aan zijn leven te maken.

In de tussentijd komen we er achter dat kapitein Alving een schuinsmarcheerder was die het dienstmeisje zwanger maakte en zijn zoon syfilis bezorgde, dat zij bij haar man weg wilde lopen, maar door de dominee in het echtelijk bed werd terug gedreven. En dat het in Noorwegen altijd regent.

Genoeg stof voor een seizoen soap, maar wat Ibsen laat zien is een ragfijne vivisectie van de

burgerlijke moraal in werking anno 1880. Een wereld van 'fatsoenlijke' smeerlappen en leugens om bestwil, die zich uiteindelijk tegen de welwillenden keren. De spoken uit het verleden.

Toneelgroep Amsterdam nodigde de Berlijnse regisseur Thomas Ostermeier uit om van dit moeilijke stuk iets moois te maken. Zijn vormgever Jan Pappelbaum creëerde een moderne, lege ruimte, met twee schuivende wanden op een enorm draaitoneel. Daarmee werd de handeling niet naar het nu gehaald, maar van een extra laag voorzien. Zonder dat het decor een nadrukkelijke metafoor wordt, wordt ruimtelijk de achterkant van de schone schijn zichtbaar gemaakt.

'Spoken' is een tragische draaikolk waarin de spelers even dicht bij zichzelf als bij de tekst blijven. Zelfs in de heftige scènes blijft hun spel klein en intens. Dat is geen geringe verdienste, want in Ibsens gecomprimeerde 'horlogedramaturgie', met zijn opeenstapeling van onthullingen en wendingen, ligt het melodrama altijd op de loer.

HANS BRANS